

Dibuixants d'ara

Cesc

Màxim exponent de
l'humor català
de la postguerra

El seu pare era el dibuixant Joan Vela i Pujol (Barcelona, 1890 - 1947) que abans de la guerra havia col·laborat en diverses publicacions infantils fent-hi popular el pseudònim «D'Ivori» que es va posar degut al color de la seva pell que, de tan blanca que la tenia, li deien que semblava d'ivori.

Francesc Vila i Rufas (la vocal tònica és la «u»), a qui han dit sempre Cesc, va venir al món en una casa del carrer Saragossa, al barri del Putxet, el 22 d'octubre de 1927, amb una vocació ben definida: la de dibuixar.

Ja feta ninota abans de la guerra, quan estudiava a l'Institut Escola del Parc, i fins i tot en va publicar un a l'únic número d'«Estel» una revista que, dirigida per Montserrat Borrat, va sortir pel setembre de 1938 i que, al tot hagués anat bé, hauria estat un quinzener per a infants.

Acabada la guerra, Cesc es matricula a l'Escola Massana per aprendre a fer esmaïls mentre es dedica, amb intensitat impròpia de la seva edat, al dibuix. Als 15 anys fa la primera exposició a la Sala Rovira. Recorda que hi presentava uns dibuixos d'escenes «lutedanes», algunes d'elles captades des del balcó de casa seva que aleshores era el carrer Comptat. Recorda també que l'exposició va ser un èxit i que va guanyar-hi unes 700 pessetes que, en aquella temps d'acabada la guerra, eren força diners.

El 1948 publica a «lecturas» i el 1951 a «Momentos». Fruit d'una exposició li surt la proposta de fer cada dia un acudit a «Diario de Barcelona», que no n'havia publicat cap des del final de la guerra. Cesc debuta el dia 6 de novembre de 1952 amb un dibuix sobre el general Eisenhower. Al «Diario» s'hi estarà durant deu anys seguits i aquesta col·laboració el popularitzarà definitivament. Després passarà a «TeleXprés», a «El Correo Catalán» i, des de la sortida de l'Avui, el dia de Sant Jordi de 1975, hi fa cada dia un acudit a primera pàgina.

Paralelament, ha publicat també a les principals revistes i setmanaris. D'entre les escrites en castellà destaquem «Gaceta Ilustrada», «Mundos», «Hermano Lobos», «Por Favor», «Nacional Show», «Magazines», «El Jueves» (una pàgina en color), sense oblidar «Tururú», una revista de l'any 1953 de la que Cesc era propietari i en la que va fer-hi de tot. En català ha col·laborat a «Serra d'Or» (hi van sortir una bona colla dels seus primers dibuixos polítics o polititzats), «Cavall Fort», «L'Infant», «Te-

le/estel», «Oriflames» (hi ha una doble pàgina famosa, del gener del 69, que va ser sequestrada quan el número ja estava imprès), «L'Hora», etc... A l'estranger, els seus dibuixos i acudits han sortit en revistes de tanta anomenada com «Punch», «Lilliput», «Paris Match», «Les Parisiens», «Harper's», «Evergreen», «This Week», «Esquire» i en diverses edicions internacionals de «Play Boys» i «Penthouse».

També ha fet centenars de treballs de publicitat, cartells, anuncis, calendaris, posters, felicitacions i tota mena de coses. Ha publicat tretze llibres de dibuixos, la majoria en català, i ha obtingut diversos premis que van des de l'Internacional de Dibuix Anglada Gulló, de l'any 1961, fins al Ciutat de Barcelona de Dibuix, el 1970.

Des de fa temps, Cesc es dedica molt a la pintura, una pintura de tonalitats suaus, moderna i expressionista, en la qual assoleix una gran qualitat. Tant en ella com en els seus dibuixos s'hi ha pal·lessa la seva preocupació per l'angoixa existencial, per la solitud de l'home, encara que visqui en companyia, i per la seva petitesse davant dels problemes i de les coses de la vida. La massificació, la insolidaritat, la desmembrança, reben ara, com en temps anteriors les desigualtats socials, un tractament gràfic amarat de poesia i, dintre del pessimisme i de la tristesa que deixa traspuar la seva obra, ple de tendre, d'humanitat i de sentiment.

Durant els darrers vint-i-cinc anys del franquisme, Cesc ha estat, en la mesura que ha pogut i que la censura li ha deixat, una de les poques veus reivindicadores del fet català en tots els seus aspectes. Potser no ha estat l'única veu però sí una de les primeres, almenys en l'aspecte de l'humor gràfic. Quan a un arrelament a la terra s'hi afegeix una qualitat certa, l'obra de l'artista, sigui qui sigui, no té més remei que ser reconeguda i admirada, però el dibuix de Cesc no és català en el sentit que només pugui ser entès dintre de Catalunya, sinó que, a més dels problemes propis del nostre país, també ha sabut reflectir aquells que no tenen fronteres concretes. Sense perdre, gens ni mica, la seva catalanitat, Cesc, com tots els grans humoristes, ha sabut arribar a tota mena de públics, de molts diversos països, perquè l'home, aquí i arreu, sol patir per problemes molt semblants. El que passa és que nosaltres, a més a més d'aquests, en tenim un altre.

Lluís Solà i Dachs

